

Univerzita Karlova v Praze
Filozofická fakulta - Katedra psychologie
Celetná 20, Praha 1

Posudek oponenta na diplomovou práci

Název práce: Vliv přátel na výběr partnera a partnerský vztah

Autorka: Bc. Aneta Rasochová

Oponent: Mgr. Jakub Kuchař, Ph.D.

Autorka v této práci velmi dobře zdůvodnila **PŘÍNOSNOST** tématu, kterým se v tomto díle zabývá - v literárně-přehledové části prokázala neprozkoumanost daného tématu. Většina podobných studií se v odborné zahraniční literatuře zabývala pouze vlivem rodičů.

Dle mých zkušeností se v poradensko-terapeutické praxi nepříliš často reflektuje, jak výrazný vliv na stabilitu partnerského vztahu má sdílení společných přátel. O to více vnímám zpracování podobného tématu jako přínosné.

CÍLEM práce bylo zmapovat vliv přátel na výběr partnera a kvalitu a stabilitu partnerského vztahu. Na straně 39 autorka popisuje, že se v rozhovorech snažila zjistit, která témata ohledně partnerských vztahů jsou nejčastěji probírána s přáteli a která s rodinnými příslušníky, v jakých tématech je upřednostňován názor jedné z těchto skupin (a proč tomu tak je), jakými formami chování vstupují přátelé do výběru partnera a průběhu partnerského vztahu, jaké reálné dopady má vliv přátel na výběr partnera, průběh a konec partnerského vztahu a jaká je motivace přátel vstupovat do partnerského vztahu.

Autorka sice v práci rozlišuje mezi vstupy přátel a jejich reálnými dopady, osobně bych však při formulaci cílů podobné práce více předpokládal, že mnoho procesů, které jsou součástí výběru partnera a udržování partnerského vztahu (i vstupů přátel do partnerského vztahu) je nevědomých a tudíž jejich verbální explicitní reflexe (se kterou autorka ve svém výzkumu pracuje) nemusí přesně odpovídat realitě. Například na straně 39 bych jako vhodnější formulaci cíle než "jaká je motivace přátel vstupovat do partnerského vztahu" raději volil "jaká je explicitní/vědomá motivace přátel vstupovat do partnerského vztahu". Formulace spoléhající na přesnost introspekce, jež nezohledňují nevědomé implicitní procesy, podle mě mohou být trochu zavádějící a vytvářet falešnou iluzi, že přesně víme, co daného člověka motivuje. Což podle mého názoru není pravda. (Podobné diskrepance mezi explicitní a implicitní rovinou mohou být například obsahem dalších výzkumů.)

Co se týče **FORMÁLNÍ STRÁNKY**, práce se sestává z úvodu, literárně-přehledové části složené ze tří přehledných kapitol a výzkumné části složené ze čtyř kapitol a závěru. Rozsah je necelých 120 normostran, což je skoro dvojnásobek očekávané délky práce. Součástí vědecké práce je i schopnost "směřovat" odborné texty k jejich hlavnímu cíli, s čímž souvisí schopnost dokázat rozpoznat, jaké informace nejsou v kontextu práce zcela zásadní a vynechat je. V tomto ohledu se domnívám, že autorka mohla práci propracovat lépe. Seznam literatury čítá 112 titulů, v naprosté většině jde o zahraniční zdroje v anglickém jazyce.

V TEORETICKÉ ČÁSTI práce autorka definuje pojmy, které v práci používá - sociální síť, přátelské vztahy, vstup do partnerského vztahu a na základě dostupné zahraniční literatury

popisuje různé motivy, proč lidé vstupují do partnerských vztahů, formy, jakými blízcí lidé vstupují do partnerských vztahů, dopady vstupu blízkých do partnerských vztahů a shrnuje dostupné vědecké poznatky o vlivu sociálních sítí na výběr partnera a kvalitu a stabilitu partnerského vztahu. Jak již bylo řečeno výše, autorka v této části velmi přesvědčivě ukazuje neprozkoumanost vlivu přátel na partnerské vztahu (např. oproti vlivu rodinných příslušníků na partnerské vztahy).

Jako člověka neznalého většiny těchto zdrojů pro mě občas bylo náročné se v některých podkapitolách zorientovat. Je to pravděpodobně i důsledek některých krkolomných a zavádějících parafrází z angličtiny. Nejvíce mě zarazila tato autorčina formulace na straně 24 (která je v různých obdobách používána i v jiných částech práce): *“Dále může být vliv sociálních sítí na vztah buď vnímaný či reálný. Vnímaný vliv se může lišit od toho reálného, což následně vede k diskrepancím mezi tím, jak různí jedinci reagují na identické vstupy. Zároveň vnímaný vliv našich blízkých působí na naše partnerské vztahy a výběr partnera významněji než vliv skutečný (Etcheverry et al., 2008).”* Od prvního pohledu nedává smysl, aby vnímaný vliv měl větší vliv než vliv reálný. Teprve po nahlédnutí do původního zdroje jsem porozuměl tomu, co autorka chce v daném odstavci vlastně - jde o *social approval*, buď vnímaný (v originále *perceived*) samotným jedincem nebo popsáný druhou osobou, která se k jedinci vztahuje (v originále *reported*; překlad reálný také vnímám jako trochu zavádějící). Slovo “vliv” podle mě v českém jazyce konotuje až případný důsledek podobného procesu. Rozumím tomu, že některé pojmy je velmi náročné do češtiny přesně přeložit. Možná by stálo za to je raději více dovysvětlit v poznámkách pod čarou (podobně jako to autorka udělala se “vstupem” do vztahu).

V **EMPIRICKÉ ČÁSTI** autorka podrobně popisuje svůj výzkum: od toho, jak získávala respondenty až po to, jak kvalitativně data zpracovávala. Z celé této části je patrné, že autorka k celému výzkumu přistupovala velmi pečlivě a poctivě. Pozitivně například hodnotím, že autorka si první tři pohovory poslechla se svou vedoucí, od níž získala zpětnou vazbu, kterou zapracovala do způsobu, jakým se dotazovala v dalších rozhovorech.

Trochu překvapivý pro mne byl obrovský nepoměr mezi zájemci a zájemkyněmi o výzkum (který autorka správně reflektuje v diskuzi) - ještě když člověk vezme v potaz, že autorka ve výzkumné části práce často popisuje mezipohlavní rozdíly. Přihlásilo se do něj 120 žen a 13 mužů. Z nich bylo nakonec do realizace výzkumu vybráno 10 žen a 10 mužů. Má autorka nějaké hypotézy, jak tento výběr mužských respondentů mohl výzkum ovlivnit? (To úzce souvisí s otázkami, jaký typ mužských respondentů má zájem se účastnit podobných studií, splňuje jejich kritéria a v čem se tento vzorek může lišit od běžné mužské populace.) Nebo napadá autorku nějaký způsob, jak by třeba do budoucna mohla sestavit více reprezentativní vzorek mužských respondentů?

V **DISKUSNÍ ČÁSTI** autorka velmi dobře reflektuje rozličné aspekty svého výzkumu. Především oceňuji, že v ní byla schopna zachytit podle mého názoru nejslabší místa svého výzkumného projektu – velmi nízký počet mužských zájemců, ze kterých vznikl výzkumný vzorek a spoléhání se na dobrou introspekci respondentů.

CELKOVĚ autorka:

- předložila práci velmi dobře zpracovanou teoretickou část, která dokládá dobrou orientaci v popisované psychologické problematice. Mírným nedostatkem mohou být některé matoucí parafráze zahraničních odborných textů.

- dokázala navrhnout a pečlivě realizovat obsáhlý kvalitativní výzkum a pomocí tematické analýzy zmapovat témata související s předmětem jejího zájmu. V některých formulacích používaných v této práci bych osobně kladl větší důraz na to, že jde o důsledek introspekce respondentů (a nikoliv o fakta).
- dokázala pracovat s interpretací výsledků, vystihnout limity svého výzkumu a navrhnout další možná směrování výzkumu.
- formální zpracování předložené práce je velmi dobré. Trochu problematický je však příliš velký rozsah samotné práce (téměř 120 normostran).

Předloženou práci **HODNOTÍM VELMI DOBRĚ** a **DOPORUČUJI K OBHAJOBĚ**

